

194

Relacja z uroczystości XX rocznicy powołania Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Lublinie (16 V 2010)

W dniu 16 maja 2010 r. w Lublinie kombatanci z Narodowych Sił Zbrojnych oraz spadkobiercy tradycji narodowego podziemia zbrojnego zorganizowali w lubelskiej parafii p.w. Świętej Rodziny uroczystości z okazji XX rocznicy powołania Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Od samego rana młodzi narodowcy składali wieńce i zapalali znicze na grobach zmarłych żołnierzy NSZ oraz tablicach i pomniku upamiętniającym partyzantów narodowego podziemia.

Uroczystość poprzedziła msza św., którą celebrował kapelan okręgu lubelskiego ŻŻ NSZ ks. kan. Ryszard Jurak. Przed liturgią prezes okręgu lubelskiego Stanisław Pupek powitał przybyłych gości. Podczas Mszy św. w poczcie sztandarowym okręgu lubelskiego ŻŻ NSZ stali członkowie jednej z grup rekonstrukcji historycznej, ponadto ze sztandarami wystąpili przedstawiciele Wojska Polskiego oraz kombatanci Armii Krajowej, Wolności i Niezawisłości oraz środowiska Zaporczyków. W okolicznościowej homilii ks. Jurak wskazał na ofiarną służbę Polsce żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, którą wielu z nich przepłaciło życiem a inni kilkudziesięcioletnim prześladowaniem przez uzurpacyjne władze komunistyczne.

(Fot. Przemawia Prezes Stanisław Pupek)

Po mszy świętej Pan Stanisław Pupek podziękował księdzu Jurakowi za uroczyste nabożeństwo oraz długoletnią gościnę na parafii, gdzie od samego początku siedzibę ma okręg lubelski Związku. Złożył także podziękowania organistom i chórowi za muzyczną oprawę liturgii oraz wszystkim zebrany za wspólną modlitwę. Następnie wskazał na ideę wolności, jaka przyświecała żołnierzom narodowego podziemia zbrojnego. Powiedział między innymi: „Wiemy bardzo dobrze, że naród polski nie uznaje niewoli i jak żaden inny naród zna cenę wolności od czasów zaborów poprzez wszystkie powstania i zrywy walki o wyzwolenie narodowe. Polacy swą drogę do wolności płacili przelaną krwią i znaczyli pola bitewne krzyżami na mogiłach poległych żołnierzy. Wszystkie wrogie systemy i ideologie wydające wyroki śmierci na nasz naród legły w gruzach, a nasz naród żyje i żyć będzie w prawdzie, w Kościele i z Chrystusem.” W dalszej części przemówienia omówił prześladowanie Kościoła katolickiego oraz narodu polskiego podczas okupacji niemieckiej i sowieckiej. Przywołał w tym miejscu słowa zastępcy generalnego gubernatora Konrada Wilhmana: „Ten wasz polski kraj to taki dziwny kraj. Bo w tym waszym kraju naród i Kościół to jedno. Żeby ten naród unicestwić, trzeba zniszczyć te żywe kościoły, inaczej tego narodu nie da się unicestwić”.

Po mszy w Domu Akcji Katolickiej przy parafii św. Rodziny miało miejsce okolicznościowe zebranie. Spotkanie poprowadził Stanisław Pupek, który przywitał zebranych, w tym proboszcza tutejszej parafii ks. Juraka, parlamentarzystów, radnych samorządu terytorialnego różnych szczebli, przedstawicieli urzędów państwowych, poczty sztandarowe oraz przedstawicieli pozostałych organizacji kombatanckich. W swoim przemówieniu omówił także dotychczasową działalność okręgu lubelskiego Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych.

Mówca wskazał, iż idea powstania Związku narodziła się w Lublinie dzięki inicjatywie ówczesnych studentów w tym siedzącego obok Artura Zawiszy. „W 44-tą rocznicę – mówił Stanisław Pupek - wydania dziewięciu wyroków śmierci na żołnierzy NSZ III-ciego Okręgu Lubelskiego, młodzież akademicka KUL, sekcji historycznej zamówiła mszę świętą w intencji poległych, zamordowanych i żyjących żołnierzy NSZ. Pojawiły się na murach Lublina plakaty informujące o planowanym nabożeństwie. 25 marca 1990 roku na mszy świętej w Katedrze Lubelskiej zgromadziły się rodziny żołnierzy NSZ oraz byli żołnierze. Po mszy świętej w zakrystii katedralnej wspólnie postanowiliśmy powołać ŻŻ NSZ, ustalając termin zebrania. Żadna lubelska gazeta nie chciała wtedy zamieścić krótkiej informacji o powstaniu naszego Związku. O powstaniu naszego Związku cała Polska dowiedziała się z radia Wolna Europa. W dniu 22 kwietnia 1990 roku odbył się w Lublinie I-wszy zjazd ŻŻ NSZ. Na zjeździe został powołany Komitet Założycielski Związku. 15 sierpnia 1990 roku Sąd Wojewódzki w Lublinie zarejestrował ŻŻ NSZ z siedzibą w Lublinie, którego terenem działania jest obszar całej Polski. 15 września 1990 roku odbyło się pierwsze ogólne zebranie z całej Polski. Wybrano Zarząd Główny i powołano pierwsze Okręgi. Prezesem Zarządu Głównego wybrany został Pan dr Bohdan Szucki”.

W imieniu przybyłych parlamentarzystów wystąpił senator Stanisław Gogacz, który wskazał na przymiotnik „narodowy” w nazwie Narodowe Siły Zbrojne. Był on przyczyną szczególnego prześladowania narodowych bojowników

195

o wolną i niepodległą Polskę przez nie posiadających legitymizacji komunistyczne władze, które stały na gruncie marksistowskim i internacjonalistycznym. Po przemówieniu senatora Gogacza, dr Andrzej Borys z lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego odczytał okolicznościowy adres Wojewody Lubelskiego Pani Genowefy Tokarskiej. Mateusz Wiercioch z Urzędu Marszałkowskiego odczytał list Marszałka Województwa Lubelskiego Pana dr Krzysztofa Grabczuka, a Zdzisław Niedbała wystąpił w imieniu Prezydenta Miasta Lublin – dr Adama Wasilewskiego. Podczas uroczystości głos zabrał także gospodarz parafii ks. Ryszard Jurak, który wyraził zadowolenie, iż w swojej parafii może gościć bohaterów wojny.

(Fot: od lewej Artur Zawisza, Stanisław Pupek, Rafał Dobrowolski)

Jako następni przemówienie wygłosił prezes Zarządu Głównego Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych – Artur Zawisza, który wskazał, iż w stowarzyszeniu tym nastąpiły przemiany pokoleniowe, ponieważ ster nad organizacją został przekazany ludziom, którzy nie przeżyli wojny, ale czują się dziedzicami tradycji i etosu NSZ. Podobne procesy, choć na znacznie mniejszą skalę obecnie trwają w innych organizacjach kombatanckich. Artur Zawisza wskazał, iż młode pokolenie starta się kultywować i popularyzować wśród swoich rówieśników wiedzę o żołnierzach wyklętych, dzięki temu zaangażowaniu powstaje wiele projektów edukacyjnych i kulturalnych jak choćby powstający film przedstawiający szlak bojowy Mieczysława Dziemiszkiwicza „Historia Roja”.

Jako ostatni, w imieniu młodego pokolenia lubelskich narodowców, głos zabrał Rafał Dobrowolski. Wskazał on, iż wielkim honorem i zaszczytem dla młodego pokolenia jest móc uczestniczyć w pracach Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, ponieważ walka żołnierzy NSZ o wolną, niepodległą i narodową Polskę jest dla młodego pokolenia narodowców „przykładem wielkiego poświęcenia i wzorem patriotyzmu”. Mówca wskazał: „Jesteście dla nas nauczycielami historii i patriotyzmu. Nasze wizyty w mieszkaniu na Starym Mieście u wieloletniego prezesa Związku Pana dr Bohdana Szuckiego stały się żywymi lekcjami tożsamości i historii, których zapewnić nie mogła nam szkoła. W trakcie tych spotkań wytworzyła się łączność pokoleniowa, dzięki czemu stoimy tu przed Wami i pragniemy kontynuować Wasze dzieło – pielęgnowania tradycji bohaterskiego szlaku żołnierzy narodowego podziemia zbrojnego”.

W dalszej części przemówienia Dobrowolski omówił ostatnie działania młodzieży narodowej Lublina, upamiętniające etos NSZ. W marcu tego roku w ramach działającego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Klubie „Vade Mecum” przy współpracy z Katolickim Stowarzyszeniem „Civitas Christiana” zorganizowali konferencję naukową „Moralni Zwycięzcy – Żołnierze Wyklęci”, podczas której połowa prelekcji poświęcona była narodowemu podziemiu zbrojnemu. W ramach zaangażowania w Towarzystwie Gimnastyczne „Sokół” dzieci i młodzież szkolna zapoznaje się ideami i historią NSZ oraz opiekuje się stojącym nieopodal pomnikiem. Na koniec podziękował żołnierzom za ofiarną Służbę Polsce, „dzięki której możemy tu być i przemawiać w ojczystym języku”. Po przemówieniach, dzięki wsparciu sponsorów, miał miejsce okolicznościowy poczęstunek.

(R.D.)

Wystąpienie Prezesa Okręgu Lubelskiego ŻŻ NSZ Stanisława Pupka:

Wielebny księżu Ryszardzie – proboszczu parafii p.w. Świętej Rodziny na Czubach, gospodarzu dzisiejszych uroczystości. Od 1990 roku naczelny kapelanie ŻŻ NSZ, czcigodni księża kapłani tej parafii, drogie siostry zakonne, drodzy zaproszeni goście.

Witam Senatorów i Posłów Rzeczypospolitej Polskiej, Przedstawiciela Pani Wojewody Lubelskiej, Przedstawiciela Pana Marszałka Województwa Lubelskiego, Przedstawiciela Prezydenta Miasta Lublin. Witam delegacje władz państwowych, wojskowych, organizacji kombatanckich i społecznych, dyrektorów szkół i wszystkich zaproszonych gości.

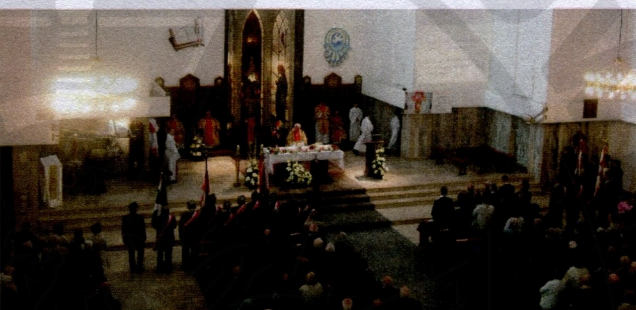

W murach tej pięknej wspaniałej świątyni, która jest kontynuatką kultu Bożego poprzednich świątyń sięgających Średniowiecza w Lublinie, my żołnierze NSZ po powstaniu Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w 1990 roku mamy tu swoje miejsce zamieszkania

Dzisiaj w 20-tą rocznicę powstania naszego Związku stajemy z pocztami sztandarowymi reprezentującymi nasz Okręg Lubelski. Składamy wyrazy szacunku naszemu kapelanowi Ryszardowi za udostępnienie i możliwość złożenia dziękczynienia Panu Bogu za lata walki i przetrwanie.

Jesteśmy dzisiaj smutku i żalobie po poniesionych stratach w dniu 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem. Kwiat Naszego Narodu. Oni swoją bohaterską śmiercią w 70-tą rocznicę haniebną zbrodni otworzyli na oścież oczy Europy i światu że Katyń istnieje. Modlimy się dzisiaj za ich dusze. Modlimy się za śp. Ks. Leona Kuśmierczyka kapelana NSZ. Modlimy się dzisiaj za naszych oficerów i żołnierzy, za kapelanów poległych w czasie II Wojny Światowej na wszystkich frontach Europy i świata. Modlimy się dzisiaj za wszystkich oficerów i żołnierzy Podziemia Niepodległościowego: NSZ, AK, WiN, Zaporczyków, BCh, NZW poległych, rozstrzelanych, zamordowanych w łagrach Gestapo, kazamatach NKWD i na nieludzkiej ziemi w więzieniach w Ojczyźnie Naszej. Modlimy się za naszych bohaterskich kapłanów Ks. Jerzego Popiełuszkę, Ks. Niedzielska, Ks. Bohomolca, Ks. Zycha i innych tych znanych i nieznanym. Modlimy się za naszą Ojczyznę i za cały Naród Polski.

Jak doszło do powstania ZŻ NSZ? W 44-tą rocznicę wydania dziewięciu wyroków śmierci na żołnierzy NSZ III-ciego Okręgu Lubelskiego, młodzież akademicka KUL, sekcji historycznej zamówiła msze świętą w intencji poległych, zamordowanych i żyjących żołnierzy NSZ. Pojawiły się na murach Lublina plakaty informujące o planowanym nabożeństwie. 25 marca 1990 roku na mszy świętej w Katedrze Lubelskiej zgromadziły się rodziny żołnierzy NSZ, oraz byli żołnierze. Po mszy świętej w zakrystii katedralnej wspólnie postanowiliśmy powołać ZŻ NSZ, ustalając termin zebrania. Żadna lubelska gazeta niechciała wtedy

zamieścić krótkiej informacji o powstaniu naszego Związku. O powstaniu naszego Związku cała Polska dowiedziała się z radia Wolna Europa. W dniu 22 kwietnia 1990 roku odbył się w Lublinie 1-wszy zjazd ZŻ NSZ. Na zjeździe został powołany Komitet Założycielski Związku. 15 sierpnia 1990 roku Sąd Wojewódzki w Lublinie zarejestrował ZŻ NSZ z siedzibą w Lublinie, którego terenem działania jest obszar całej Polski. 15 września 1990 roku odbyło się pierwsze ogólne zebranie z całej Polski. Wybrano Zarząd Główny i powołano pierwsze Okręgi. Prezesem Zarządu Głównego wybrany został Pan dr Bohdan Szucki. We 50-tą rocznicę powstania Narodowych Sił Zbrojnych we wrześniu 1992 roku w Warszawie w Katedrze Polowej Wojska Polskiego została odprawiona msza święta w intencji poległych, zamordowanych i zmarłych oficerów i żołnierzy NSZ. Odprawiona została przez księdza biskupa Generała Brygady Leszka Sławoja Głódzia. Po mszy świętej odbyła się defilada na Placu Zwycięstwa. W defiladzie wzięły udział ogromne rzesze młodzieży i ludności z całej Polski. Po tych uroczystościach pojawiły się oszczerstwa przeciwko NSZ w całym świecie. Wszyscy dobrze wiemy kim byli ci oskarżyciele.

Wiemy bardzo dobrze, że Naród Polski nie uznaje niewoli i jak żaden inny Naród zna cenę wolności od czasów zaborów poprzez wszystkie powstania i zrywy walki o wyzwolenie narodowe. Polacy swą drogę do wolności płacili przelana krwią i znaczyli pola bitewne krzyżami na mogiłach poległych żołnierzy. Wszystkie wrogie systemy i ideologie wydające wyroki śmierci na nasz Naród legły w gruzach, a nasz Naród żyje i żyć będzie w prawdzie, w Kościele i z Chrystusem. Norman Davis w książce „serce Europy” tak pisze w zakończeniu: „I chociaż Polacy zajmują jedno z ostatnich miejsc w tabeli politycznych i gospodarczych osiągnięć, to nie na darmo są mistrzami świata w sztuce przetrwania”. I tu trzeba postawić pytanie jakie są źródła siły trwania i przetrwania naszego Narodu. Lata 50-te, lata niszczenia Kościoła i Narodu, lata sowietyzacji. Opracowano fałszywą ustawę, w której Naród Polski błagał Związek Sowiecki o wzięcie Go w opiekę, ponieważ sam nie jest zdolny sobie poradzić. Były już wszystkie podpisy, jednego tylko zabrakło, najważniejszego podpisu Prymasa. Prymas brutalnie zmuszany do podpisania kategorycznie odmawia. 25 września 1953 roku zostaje aresztowany. W więzieniu w Stoczku Lidzbarskim przeżywa najtrudniejsze chwile swojego życia. W sercu Prymasa rodzi się niepokój o losy Ojczyzny i Narodu. W jednej z cel odnajduje obraz Matki Bożej. W rozmowie z Królową Polski oddaje Naród i Kościół w macierzyńską opiekę Matki Kościoła. Wyraża zgodę na każdy los i każdy wyrok opatrności łącznie z wyrokiem śmierci.

W 1956 roku Władysław Gomułka po zwolnieniu z więzienia staje na czele nowej władzy. Narasta kryzys polityczny w Polsce. Gomułka zdaje sobie sprawę, że tylko głos Prymasa może uratować Naród od zagłady. Błaga Prymasa o powrót na urząd prymasowski. Wysyła tajną misję do Komańczy, która zabiera ojca Prymasa, aby przekonał syna na powrót do warszawy. W rozmowie ojca z synem ojciec zwraca się do syna „synku mój umiłowany, to nie Gomułka Ciebie potrzebuje, to cały Naród z upragnieniem czeka na Ciebie i Ciebie wygląda.” Prymas wraca z więzienia w Komańczy do swojego Narodu.

4/197

Oto Prymas 1000-lecia, wielki syn naszego Narodu Polskiego wskazuje źródła, z których płynie niezniszczalna siła i moc trwania i przetrwania. Oto błogosławiona prawa ręka Prymasa, która nie złożyła podpisu uratowała Naród Polski od zagłady. Był to drugi wielki Cud nad Wisłą.

Niech mi będzie wolno w imieniu żołnierzy NSZ złożyć najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim zaproszonym gościom, wspólnocie parafialnej, kapłanom za to że jesteście z nami w tak uroczystej chwili. Że modliliśmy się wspólnie za tych którzy oddali swoje życie za wolną Polskę, za pomyślność naszej Ojczyzny, za kapłanów i cały lud Boży.

W 1942 roku w okresie wielkich zwycięstw Niemiec hitlerowskich rozpoczęły się masowe aresztowania księży katolickich w naszej okupowanej Ojczyźnie. W sierpniu 1942 roku na pytanie polskich biskupów dlaczego tak masowo aresztuje się polskich kapłanów, zastępca generalnego gubernatora Konrad Wilhman powiedział: „Ten wasz polski kraj to taki dziwny kraj. Bo w tym waszym kraju Naród i Kościół to jedno. Żeby ten Naród unicestwić, trzeba zniszczyć te żywe kościoły, inaczej tego Narodu nie da się unicestwić”.

Oby nigdy nie zabrakło tych żywych chodzących kościołów Chrystusowych w tej parafii, w naszej Archidiecezji Lubelskiej i w całej naszej Ojczyźnie; bo tylko wtedy Polska będzie Polską a Polak Polakiem.

Serdecznie dziękuję Panu organistcie, całemu chórowi za piękną muzykę i pieśni kościelne, oraz siostrą pracującą w Kościele. Dziękuję naszej Polskiej młodzieży za uczestnictwo w naszej uroczystości, która nie jeden raz w dziejach naszego Narodu dawała świadectwo wierności Bogu i Ojczyźnie. Ta parafia pod wezwaniem Świętej Rodziny wyróżnia się w szczególności sposobem. Tu odprawił mszę świętą w roku 1987 Piotr naszych czasów, nasz umiłowany Ojciec Święty Jan Paweł II. Pamiątką tego wydarzenia jest ta monumentalna konstrukcja krzyża, stojąca przed świątynią. W tym kościele rozbrzmiewa piękna muzyka w czasie organizowanych systematycznie koncertów religijnych. Obok modlą się siostry w swoim klasztorze. Tu mieści się ośrodek porad lekarskich. Tu ma miejsce rozgłośnia radia katolickiego. Rozwija się pięknie Akcja Katolicka i wiele innych wspaniałych dzieł.

W szczególności pragnę podziękować księdzu kanonikowi Ryszardowi, proboszczowi tej parafii i wszystkim współbraciom, aby Bóg Wszechmogący pozwolił Ci jak najdłużej tu pracować dla dobra ludu Bożego tej parafii, dla Kościoła świętego na chwałę Bożą i dla dobra naszej umiłowanej Ojczyzny.

A nam wszystkim niech przyświeca myśl Wielkiego Prymasa 1000-lecia: „Kocham Ojczyznę więcej niż własne serce i wszystko, co czynię dla Kościoła, czynię dla Niej”.

Stanisław Pupek (16 maja 2010 r.)

Wystąpienie Rafała Dobrowolskiego przedstawiciela młodego pokolenia:

Czcigodni Księża Kapelanie! Szanowni Żołnierze! Bohaterowie Wolnej Polski! Szanowni Goście!

Wielkim honorem i zaszczytem dla nas młodego pokolenia jest móc uczestniczyć w pracach Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Wasza walka o Wolną, Niepodległą, Narodową Polskę jest dla nas przykładem wielkiego poświęcenia i wzorem patriotyzmu.

Wasza ofiarna służba Polsce podczas rozpętanej przez hitlerowskie Niemcy - II wojny światowej; w okresie ciemnej nocy rządów komunistycznych stała się przyczyną waszych represji i prześladowań a często i dalszej walki jaką zgotowali Wam tutejsi komuniści i ich sowieccy mocodawcy. Wielu z Was tą wielką służbę Wolnej Polsce przepłaciło życiem. Byliście głównym obiektem represji ze strony nazistów a następnie komunistów.

Mimo prób zakłamania historii w okresie PRL co kontynuowali liberałowie w III Rzeczpospolitej, pamięć o Was nie zagasła. Próbowano wmówić że byliście „bandytami”, zapluty mi karłami reakcji. Jednak pamięć o Żołnierzach Wyklętych

5 188

przetrwala. Jesteście dla nas nauczycielami historii i patriotyzmu. Nasze wizyty w mieszkaniu na Starym Mieście u Wieloletniego Prezesa Związku Pana dr Bohdana Szuckiego stały się żywymi lekcjami tożsamości i historii, których zapewni nie mogła nam szkoła. W trakcie tych spotkań wytworzyła łączność pokoleniowa, dzięki czemu stoimy tu przed Wami i pragniemy kontynuować Wasze dzieło – pielęgnowania tradycji bohaterskiego szlaku Żołnierzy narodowego podziemia zbrojnego.

Poprzez zaangażowaniu naszych Kolegów, rówieśników z Mazowsza powstaje wiele inicjatyw, dzięki którym wiedza o waszym bohaterstwie przebija się do szerszego odbiorcy. To głównie za sprawą Kol. Dawida Zadury przed dwoma laty wydano płytę „Twardzi jak stal” – która stała się muzycznym hołdem dla Narodowych Sił Zbrojnych.

Dzięki determinacji obecnego prezesa Związku Kol. Artura Zawiszy i przychylności poprzedniego prezesa Telewizji Polskiej Pana Piotra Farfała powstaje pierwszy fabularny film przedstawiający prawdziwą historię jednego z partyzantów Narodowego Zjednoczenia Wojskowego z okolic Pułtuska Mieczysława Dziemieszkiewicza „ROJA” jaki trafi do kin jesienią tego roku.

My także od lat staramy się przybliżyć pamięć o waszym szlaku bojowym. W marcu tego roku w ramach działającego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Klubie „Vade Mecum” przy współpracy z Katolickim Stowarzyszeniem „Civitas Christiana” zorganizowaliśmy konferencję naukową „Moralni Zwycięzcy Żołnierze Wyklęci” podczas której połowa prelekcji poświęcona była narodowemu podziemiu zbrojnemu. Kolega Rafał Drabik opublikował serię artykułów naukowych, w których odkłamał zafałszowane przez historiografię marksistowską przebieg wydarzeń z dnia 9 sierpnia 1943 r. pod Borowem. W ramach naszego zaangażowania w Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” dzieci i młodzież szkolna zapoznaje się z Waszymi ideami i historią oraz opiekuje się stojący nieopodal pomnikiem.

Obiecujemy Wam, iż w dalszej pracy będziemy pielęgnować etos Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Wszelkimi możliwymi sposobami będziemy popularyzować ideę NSZ oraz jego dzieje. Będziemy reagować gdy znów wrogie nam ośrodki będą próbować oczerniać i zakłamywać Wasze, Nasze dziedzictwo. Od lat czujemy się dziedzicami Wielkiej Idei wykutej przez pochodzącego z Lublina Zygmunta Balickiego, urodzonego w podlubelskich Bystrzejowicach Jana Ludwika Popławskiego, oraz Romana Dmowskiego idei narodowej, którego znaczącą częścią są Narodowe Siły Zbrojne.

Na koniec pragnę Wam podziękować za Waszą ofiarną Służbę Polsce, dzięki której możemy tu być i przemawiać w Ojczystym Języku.

Bóg zapłać!

Rafał Dobrowolski (16 maja 2010)

Fotografie: Marcin Sułek